

RÁÐSTEVNA

ORÐDBLINDNI EIGUR IKKI AT VERÐA EIN TRUPULLEIKI

Orðblindni nýtist ikki at vera ein stórir trupulleiki, um hann verður staðfestur tíðliga, og røttu stigini verða tikin skjótt. Tað sigur Maybritt við Strond, logopedur á Glasi, ið er fyriskipari av eini orðblindnisráðstevnu, sum verður á Hotel Føroyum, 19. mai

Sólvit E. Nolsø

– Sernám screenaði fyrr triðjafloksnæmingar fyri orðblindni, men eg veit ikki, um tey gera tað enn. Tað var ein góð hjálp, men ein screening staðfestir ikki, hvussu nógv eru orðblind. Tað skal ein kanning til fyri at fáa staðfest, hvør er orðblindur, og hvør er lesiveikur. Ein screening staðfestir, hvør hevur trupulleikar við at lesa og skriva, men ein nærri kanning krevst fyri at staðfesta orðblindni, sigur Maybritt við Strond.

Hon sigur víðari, at vit hava allar neyðugu førleikarnar í Føroyum at gera nakað við trupulleikan, men tað, sum krevst, er ein ráðfesting av pengum og orku hjá tí fólki, ið kann taka sær av tí.

– Vit hava nógv góð fólk her heima. Tað eru nakrar íløgur, ið krevjast í lesiforrit og annað, men vit hava nógv góð fólk. Tað er eisini longu hjálp at fáa á miðnámsskúla. Tíverri eru allar kommunurnar og harvið fólkskúlar ikki komnar við enn, men tað kann arbeiddast uppá, sigur Maybritt við Strond.

Hon sigur víðari, at eitt tað fyrsta, ið skal gerast, er at gera íløgur í talgildar kanningar, ið skjótt kunnu fáa trupulleikan staðfestan. Tað hevði gjørt stóran mun.

Maybritt við Strond, taluráðgevi

– Ein talgild roynd hevði gjørt, at vit finga atgongd til forrit, sum sjálvt kann framleiða eitt úrslit av royndini, ið kann staðfesta orðblindni. Alt upp á nakrar minuttir.

Sum nú er, má hvør roynd kannast av okkum, og tað tekur fleiri tímar fyri eina roynd. Ein talgild roynd vildi gjørt stóran mun, sigur Maybritt við Strond.

Nógv mett at vera orðblind

Tað er eingin kanning gjord, ið vísir, hvussu til stendur viðvíkjandi orðblindni í Føroyum. Kanningar aðrastaðni vísa ymisk tøl, tí tað er ymiskt, hvussu kanningar verða gjørdar, og hvussu mørkini verða sett fyrri, nær ein er orðblindur ella ikki. Í

1990 mettu 7% av vaksnum dønum, at teir vóru orðblindir; umleið 3% høvdu sera ringt við at lesa vanligar tekstir.

Sum sagt, so er eingin kanning gjord í Føroyum, tí er ein meting tað frægasta vit kunnu júst nú. Maybritt við Strond metir, at okkara tøl eisini liggja um sjeyprosent, ið eru orðblind.

– Út frá mínum metingum av einum miðalflokki av miðnámsskúlanæmingum, so eru eini sjeyprosent av føroyingum orðblind. Um tað passar, so eru tað eini

Danska Socialstyrelsen lýsir orðblindni soleiðis: Varandi niðursettur førleiki, ið ávirkar førleikarnar at handfara málið innan lesing, skrivning og orðing.

3.500 føroyingar, ið kunnu fáa tað staðfest, sigur Maybritt við Strond.

Sambært Maybritt við Strond, so er ikki neyðugt, at orðblindni gerst ein stórir trupulleiki. Um fólk fáa tað neyðugu hjálpina skjótt, so kunnu tey fylgja við í til dømis undirvísing og ikki fella afturút. Er hinvegin eingin hjálp at fáa, og trupulleikin sleppur at standa við, so er stórir vandi fyri, at aðrir trupulleikar eisini stinga seg upp.

– Tað kann jú ikki vera gott fyri nakran, at tey ongantíð klára at fylgja við í undirvísingini ella ongantíð klára at lesa. Tað setir tey jú eisini í eina ringa støðu í mun til arbeiðsmarknað og at fungera í samfelagnum annars, sigur Maybritt við Strond.

Ráðstevna skal seta positivt ljós á økið

Ein ráðstevna um orðblindni verður í Havn, 19. mai. Maybritt við Strond er fyriskipari av ráðstevnuni. Hon sigur, at endamálið við ráðstevnuni er ikki at siga, hvussu stórar trupulleikar, vit hava, ella fyrri at vísa, hvussu synd tað er í fólki, ið eru orðblind.

»Røtt hjálp kann gera, at orðblindni ongantíð gerst størri enn ein lítil trupulleiki, men eingi forðing«

MAYBRITT VIÐ STROND

Hinvegin, so er endamálið at lýsa positivt, hvat fólk við orðblindni kunnu.

– Vit hoyra so ofta tað negativa og tær keðiligu síðurnar. Vit vilja nakað annað við hesi ráðstevnu. Alt ber til hóast orðblindni. Røtt hjálp kann gera, at orðblindni ongantíð gerst størri enn ein lítil trupulleiki, men eingi forðing, sigur Maybritt við Strond.

Ein logopedur er ein talulærari. Logopedi er talulæra, læran um talubrek og hvussu tey skulu viðgerast.